

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

КАФЕДРА ХІРУРГІЇ ТА ЕНДОСКОПІЇ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи,
професор А.Й. Наконечний

«_____» _____ 2019 р.

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

**підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю
222 «МЕДИЦИНА»
Спеціалізація «ХІРУРГІЯ»**

Засідання методичної комісії
«__» _____ 2019 р. протокол № ____
Завідувач кафедри

_____
проф. Матвійчук Б.О.

Засідання методичної комісії ФПДО
"__" _____ 2019 р. протокол № __
Голова методичної комісії

_____
доц., к.мед.н. Січкоріз О.Є.

Робочий навчальний план підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» за спеціалізацією «Хірургія» розроблений колективом кафедри хірургії та ендоскопії факультету післядипломної освіти Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Робочий навчальний план підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» за спеціалізацією «Хірургія» розроблений згідно вимог Освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з підготовки доктор філософії (Ph.D.) зі спеціальності 222 «Медицина» затвердженої рішенням Вченої ради Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького від 30.11.2019 р., протокол 10 ВР.

Він призначений для навчання аспірантів III року

Розробники:

- **Матвійчук Б.О.**, д.мед.н., професор, завідувач кафедри хірургії та ендоскопії ФПДО,
- **Бочар В.Т.**, к.мед.н., доцент кафедри хірургії та ендоскопії ФПДО.

Рецензенти:

- **Андрющенко В.П.** – д.мед.н., професор, завідувач кафедри загальної хірургії Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.
- **Кияк Ю.Г.** – академік АНВО України, д.мед.н., завідувач кафедри сімейної медицини ФПДО Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

Робочий навчальний план обговорений і затверджений на методчому засіданні кафедри **5 листопада 2019 р.**, протокол **№ 10**

Схвалено методичною комісією з післядипломної освіти **12 грудня 2019 р.**, протокол **№ 4**

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Хірургія»

Відповідно до стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальності 222 «Медицина»

Освітньої програми доктора філософії

Опис навчальної дисципліни

Робочий навчальний план підготовки здобувачів ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» за спеціалізацією «Хірургія» є частиною циклу професійно-орієнтованої підготовки аспірантів галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина». Він призначений для навчання аспірантів III року

Структура Навчальної дисципліни	Кількість кредитів, год., з них				Сам.роб	Вид контролю
	Всього	Аудиторних				
		лекц	прак	сем		
Назва дисципліни: «Хірургія»	7,5 кредитів (225 год.)	40	50	110	45	залік

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
Освітній рівень: третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Кваліфікація: доктор філософії (PhD)
Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність: 222 «Медицина»
Спеціалізація: «Хірургія»

ЦИКЛИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

	Назва курсу	Кредити (год.)
1.	Хірургія шлунка та 12-палої кишки	1 (30)
2.	Хірургія гриж	1 (30)
3.	Хірургія тонкої та товстої кишки	1 (30)
4.	Хірургія гепато-біларної системи	1 (30)
5.	Травма грудної клітки	1 (30)
6.	Травма живота	1 (30)
7.	Самостійна робота	1,5 (45)

ДИСЦИПЛІНИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

Код курсу	Назва курсу	Всього кредитів	Всього год.	Вид заняття		
				Лекц.	Практ.	Сем.
1.	Хірургія шлунка та 12-палої кишки	1	30	4	6	20
2.	Хірургія гриж	1	30	2	10	18
3.	Хірургія тонкої та товстої кишки	1	30	4	8	18
4.	Хірургія гепато-біларної системи	1	30	6	8	16
5.	Травма грудної клітки	1	30	2	8	20
6.	Травма живота	1	30	2	10	18
7.	Самостійна робота	1,5	45			
	Разом	7,5	225	20	50	110

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Код курсу	Назва курсу	Всього кредитів	Всього год.	Вид заняття		
				Лекц.	Практ.	Сем.
1.	Хірургія шлунка та 12-палої кишки					
1.1	Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки, сучасні погляди на етіологію і патогенез		2	2		
1.2	Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки, ускладнена кровотечею		2	2		
1.3	Перфораційна виразка шлунка і дванадцятипалої кишки. Діагностика. Хірургічна тактика		2		2	
1.4	Пенетруючі виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. Внутрішні нориці		2		2	
1.5	Ускладнення виразкової хвороби кровотечею. Діагностика та хірургічна тактика		2		2	
1.6	Стеноз виходу зі шлунка як ускладнення виразкової хвороби. Діагностика. Ступені стенозу. Лікування		2			2
1.7	Показання та обґрунтування різних методів хірургічного лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Методи резекції шлунка		2			2
1.8	Сучасні методи та способи лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки		2			2
1.9	Гострі ерозивно-виразкові ураження верхніх відділів травного тракту в хірургічній клініці		2			4
1.10.	Операції на шлунку: гастростомія, гастроентеростомія, висічення виразки, резекція шлунка		2			4
1.11	Методи дослідження гелікобактерної інфекції		2			2
1.12	Захворювання і патологічні стани, які симулюють гострі захворювання органів черевної порожнини		2			2
	РАЗОМ	1	30	4	6	20
2.	ХІРУРГІЯ ГРИЖ					
2.1	Грижі живота			2		
2.2	Клінічна анатомія пахової і стегнової ділянки		2		2	
2.3	Клінічна картина невірних і защемлених гриж. Їх ускладнення. Особливості операцій		2		2	
2.4	Симптоми і діагностика пахвинних гриж. Особливості анатомії та клінічних		2		2	

	проявів прямих, косих та ковзних пахвинних гриж ²					
2.5.	Симптоми і діагностика стегнових гриж. Особливості анатомії та клінічних проявів стегнових гриж		2		2	
2.6	Ускладнення гострого апендициту.		2		2	
2.7	Помилки (діагностичні, тактичні, технічні) і безпеки при гострому апендициті		2			2
2.8	Симптоми і діагностика стегнових гриж. Особливості анатомії та клінічних проявів стегнових гриж		2			2
2.9	Клінічна анатомія черевної стінки. Топографія пахового і стегового каналів. Операційні доступи до органів черевної порожнини		2			4
2.10	Діагностика та хірургічні методи лікування пупкових гриж, гриж білої лінії живота		2			4
2.11	Способи хірургічного лікування пахових гриж. Ускладнення та їх профілактика		2			2
2.12	Способи хірургічного лікування стегнових гриж. Ускладнення та їх профілактика		2			2
2.13	Малоінвазивна герніологія		2			2
	РАЗОМ	1	2	2	10	18
3	ХІРУРГІЯ ТОНКОЇ ТА ТОВСТОЇ КИШКИ					
3.1	Гостра кишкова непрохідність. Пухлини товстої кишки як хірургічна і онкологічна проблема		2	2		
3.2	Клініка, діагностика та диференційна діагностика гострого апендициту		4		4	
3.3	Особливості клініки і перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка		4		4	
3.4	Техніка апендектомії. Ретроградна апендектомія. Ускладнення під час операції		4			4
3.5	Ускладнення гострого апендициту.		4			4
3.6	Хірургічне лікування кишкової непрохідності. Операційні доступи, особливості ревізії черевної порожнини		4			4
3.6	Спайкова хвороба		2			2
3.8	Особливості хірургічного втручання при кишковій непрохідності. Сучасні методи попередження спайкоутворення в черевній порожнині		4			4
	РАЗОМ	1	30	4	8	18

4.	ХІРУРГІЯ ГЕПАТО-БІЛІАРНОЇ СИСТЕМИ					
4.1	Лапароскопічна холецистектомія. Показання, протипокази. Інструментарій. Техніка виконання		2	2		
4.2	Ендоскопічні методи лікування хворих з гепато-біліарною патологією		2	2		
4.3	ЕРХПГ при механічній жовтяниці		2	2		
4.4	Клініка і діагностика гострого холециститу та його ускладнень		2		2	
4.5	Хірургічні методи лікування механічної жовтяниці. Показання до холедохотомії і техніка її виконання, вибір методу її завершення		2		2	
4.6	Клініка і диференційна діагностика хронічного калькульозного холециститу. Показання до хірургічного лікування		2		2	
4.7	Клініка і діагностика хронічного безкам'яного холециститу. Холестероз жовчного міхура. Вибір методу лікування (консервативне, хірургічне)		2		2	
4.8	Операції на печінці, жовчному міхурі та жовчних протоках: техніка виконання холецистостомії, холецистектомії, холедохостомії		2		2	
4.9	Відеолапароскопічна холецистектомія при гострому холециститі		2		2	
4.10	Відеолапароскопічна холецистектомія при хронічному холециститі		2		2	
4.11	Діагностика ушкоджень жовчних шляхів в найближчому та віддаленому післяопераційному періодах. Тактика хірурга. Вибір методу операції		2		2	
4.12	Постхолецистектомічний синдром. Сучасні погляди на визначення і його причини. Показання до повторних операцій на жовчних шляхах та їх види. Операційні діагностичні дослідження		2		2	
4.13	Діагностика ушкоджень жовчних шляхів в найближчому та віддаленому післяопераційному періодах. Тактика хірурга. Вибір методу операції		2		2	
4.14	Ускладнення під час операцій на жовчних шляхах		2		2	
4.15	Відновні та реконструктивні операції на жовчних шляхах. Білідигестивні анастомози.		2		2	
4.16	Показання і техніка операцій на великому дуоденальному сосочку		2		2	
4.17	ЕРХПГ, ЕПСТ, ускладнення, запобігання їм, вчасна діагностика, невідкладна допомога		2		2	
	РАЗОМ	1	30	6	8	16

5.	ТРАВМА ГРУДНОЇ КЛІТКИ					
5.1	Травма грудної клітки		2	2		
5.2	Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок		4		4	
5.3	Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Діагностика та лікування		4		4	
5.4	Травма грудної клітки		2			4
5.5	Травматичний пневмоторакс. Види. Клінічна картина, діагностика		2			4
5.6	Травматичний пневмоторакс. Лікувальна тактика у залежності від виду пневмотораксу.		2			4
5.7	Хірургічна тактика при поєднанні травми живота із травмами черепа та опорно-рухового апарату		2			2
5.8	Пневмомедіастинум. Клініка, діагностика та лікування		2			4
5.9	Клініка, діагностика і лікування ушкоджень органів при тупій травмі живота		2			2
	РАЗОМ	1	30	2	8	20
6	ТРАВМА ЖИВОТА					
6.1	Травма живота. Поєднана травма		2	2		
6.2	Клініка і діагностика ушкоджень паренхіматозних органів при тупій травмі живота. Хірургічна тактика. Особливості двохмоментних розривів селезінки		4		4	
6.3	Особливості клініки, операційної ревізії черевної порожнини та хірургічної тактики при травмах органів заочеревинного простору		4		4	
6.4	Клініка, діагностика і лікувальна тактика при ушкодженнях передньої черевної стінки		2		2	
6.5	Травматичний шок як перший період травматичної хвороби.		2			4
6.6	Клініка і діагностика ушкоджень паренхіматозних органів при тупій травмі живота. Хірургічна тактика. Особливості двохмоментних розривів селезінки		4			4
6.7	Поєднана травма		4			4
6.8	Особливості клініки, операційної ревізії черевної порожнини та хірургічної тактики при травмах органів заочеревинного простору		4			4
6.9	Операції при травмі живота		4			2
	РАЗОМ	1	30	2	10	18

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ

		Год.
1.	Гострий апендицит	2
2.	Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки, сучасні погляди на етіологію і патогенез	2
3.	Виразкова хвороба шлунка і дванадцятипалої кишки, ускладнена кровотечею	2
4.	Лапароскопічна холецистектомія. Показання, протипокази. Інструментарій. Техніка виконання	2
5.	Ендоскопічні методи лікування хворих з гепато-біліарною патологією	2
6.	ЕРХПГ при механічній жовтяниці	2
7.	Грижі живота	2
8.	Гостра кишкова непрохідність. Пухлини товстої кишки як хірургічна і онкологічна проблема	2
9.	Травма грудної клітки	2
10.	Травма живота. Поєднана травма	2
	РАЗОМ	20

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1.	Перфораційна виразка шлунка і дванадцятипалої кишки. Діагностика. Хірургічна тактика	2
2.	Пенетруючі виразки шлунка і дванадцятипалої кишки Внутрішні нориці	2
3.	Ускладнення виразкової хвороби кровотечею. Діагностика та хірургічна тактика	4
4.	Стеноз виходу зі шлунка як ускладнення виразкової хвороби. Діагностика. Ступені стенозу. Лікування	4
5.	Показання та обґрунтування різних методів хірургічного лікування виразкової хвороби та їх оцінка. Методи резекції шлунка	4
6.	Клініка, діагностика та диференційна діагностика гострого апендициту	2
7.	Особливості клініки і перебігу гострого апендициту при атипових локалізаціях червоподібного відростка	2
8.	Техніка апендектомії. Ретроградна апендектомія. Ускладнення під час операції	2
9.	Ускладнення гострого апендициту.	2
10.	Клінічна анатомія пахової і стегнової ділянки	4
11.	Клінічна картина неврвливих і защемлених гриж. Їх ускладнення. Особливості операцій	2
12.	Симптоми і діагностика пахвинних гриж. Особливості анатомії та клінічних проявів прямих, косих та ковзних пахвинних гриж	2
13.	Симптоми і діагностика стегнових гриж. Особливості анатомії та клінічних проявів стегнових гриж	2
14.	Клініка і діагностика гострого холецистити та його ускладнень	2
15.	Хірургічні методи лікування механічної жовтяниці. Показання до холедохотомії і техніка її виконання, вибір методу її завершення	4
16.	Хірургічне лікування кишкової непрохідності. Операційні доступи, особливості ревізії черевної порожнини	2
17.	Спайкова хвороба. Особливості хірургічного втручання при кишковій непрохідності. Сучасні методи попередження спайкоутворення в черевній порожнині	2
18.	Тупа і проникаюча травма грудної клітки. Травматична асфіксія. Плевропульмональний шок	2

19.	Види пневмотораксів: закритий, відкритий, напружений. Діагностика та лікування	2
20.	Клініка і діагностика ушкоджень паренхіматозних органів при тупій травмі живота. Хірургічна тактика. Особливості двохмоментних розривів селезінки	2
	РАЗОМ	50

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

1.	Сучасні методи та способи лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки	2
2.	Гострі ерозивно-виразкові ураження верхніх відділів травного тракту в хірургічній клініці	4
3.	Операції на шлунку: гастростомія, гастроентеростомія, висічення виразки, резекція шлунка	4
4.	Методи дослідження гелікобактерної інфекції	2
5.	Захворювання і патологічні стани, які симулюють гострі захворювання органів черевної порожнини	2
6.	Ускладнення гострого апендициту.	2
7.	Помилки (діагностичні, тактичні, технічні) і небезпеки при гострому апендициті	2
8.	Клінічна анатомія черевної стінки. Топографія пахового і стегового каналів. Операційні доступи до органів черевної порожнини	2
9.	Діагностика та хірургічні методи лікування пупкових гриж, гриж білої лінії живота	4
10.	Способи хірургічного лікування пахових гриж. Ускладнення та їх профілактика	2
11.	Способи хірургічного лікування стегових гриж. Ускладнення та їх профілактика	2
12.	Малоінвазивна герніологія	2
13.	Клініка і диференційна діагностика хронічного калькульозного холециститу. Показання до хірургічного лікування	4
14.	Клініка і діагностика хронічного безкам'яного холециститу. Холестероз жовчного міхура. Вибір методу лікування (консервативне, хірургічне)	2
15.	Операції на печінці, жовчному міхурі та жовчних протоках: техніка виконання холецистостомії, холецистектомії, холедохостомії	4
16.	Відеолапароскопічна холецистектомія при гострому холециститі	2
17.	Відеолапароскопічна холецистектомія при хронічному холециститі	2
18.	Діагностика ушкоджень жовчних шляхів в найближчому та віддаленому післяопераційному періодах. Тактика хірурга. Вибір методу операції	2
19.	Постхолецистектомічний синдром. Сучасні погляди на визначення і його причини. Показання до повторних операцій на жовчних шляхах та їх види. Операційні діагностичні дослідження	4
20.	Діагностика ушкоджень жовчних шляхів в найближчому та віддаленому післяопераційному періодах. Тактика хірурга. Вибір методу операції	4
21.	Ускладнення під час операцій на жовчних шляхах	4
22.	Відновні та реконструктивні операції на жовчних шляхах. Білідигестивні анастомози.	2
23.	Показання і техніка операцій на великому дуоденальному сосочку	4
24.	ЕРХПГ, ЕПСТ, ускладнення, запобігання їм, вчасна діагностика,	4

	невідкладна допомога	
25.	Релапаротомія в ургентній хірургії	2
26.	Спайкова хвороба. Особливості хірургічного втручання при кишковій непрохідності	2
27.	Травма грудної клітки	2
28.	Травма живота. Поєднана травма	2
29.	Особливості клініки, операційної ревізії черевної порожнини та хірургічної тактики при травмах органів заочеревинного простору	4
30.	Клініка, діагностика і лікувальна тактика при ушкодженнях передньої черевної стінки	4
31.	Травматичний шок як перший період травматичної хвороби.	4
32.	Травматичний пневмоторакс. Види. Клінічна картина, діагностика	4
33.	Травматичний пневмоторакс. Лікувальна тактика у залежності від виду пневмотораксу.	4
34.	Хірургічна тактика при поєднанні травми живота із травмами черепа та опорно-рухового апарату	4
35.	Пневмомедіастинум. Клініка, діагностика та лікування	2
36.	Клініка, діагностика і лікування ушкоджень органів при тупій травмі живота	2
37.	Клініка і діагностика ушкоджень паренхіматозних органів при тупій травмі живота. Хірургічна тактика. Особливості двохмоментних розривів селезінки	2
38.	Особливості клініки, операційної ревізії черевної порожнини та хірургічної тактики при травмах органів заочеревинного простору	4
	РАЗОМ	110

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

1.	Консервативні методи лікування виразкової хвороби	3
2.	Пенетруючі виразки шлунка і дванадцятипалої кишки Внутрішні нориці	4
3.	Гастродуоденальні кровотечі невиразкової етіології. Диференційна діагностика	4
4.	Ювенільні виразки. Особливості виразкової хвороби в осіб похилого і старечого віку	4
5.	Пострезекційні і постваготомні синдроми	4
6.	Пізнє ускладнення після операцій з приводу виразкової хвороби	4
7.	Особливості післяопераційного періоду у хворих, оперованих на шлунку	4
8.	Інші захворювання шлунка: гостре розширення, заворот, флегмона, безоари	4
9.	Діагностика та хірургічні методи лікування гриж білої лінії живота	3
10.	Динамічна кишкова непрохідність, клініка, діагностика, лікування	4
11.	Спастична кишкова непрохідність, клініка, діагностика, лікування	4
12.	Особливості передопераційної підготовки хворих на гостру кишкову непрохідність	3
	РАЗОМ	110

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Динамічна та спастична кишкова непрохідність, клініка, діагностика, лікування.
2. Консервативні методи лікування виразкової хвороби
3. Операції на шлунку: гастростомія, гастроентеростомія, висічення виразки. Методи резекції шлунка.
4. Сучасні методи та способи лікування виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки.
5. Перфораційна виразка шлунка і дванадцятипалої кишки. Діагностика. Хірургічна тактика
6. Клінічна анатомія черевної стінки. Топографія пахового і стегнового каналів. Операційні доступи до органів черевної порожнини
7. Ускладнення виразкової хвороби кровотечею. Діагностика та хірургічна тактика
8. Клініка, діагностика та диференційна діагностика гострого апендициту
9. Хірургічне лікування кишкової непрохідності. Операційні доступи, особливості ревізії черевної порожнини. Ознаки життєздатності кишки, особливості її резекції
10. Діагностика та хірургічні методи лікування пупкових гриж
11. Клініка і діагностика виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки.
12. Особливості клініки і перебігу гострого апендициту при атипичних локалізаціях червоподібного відростка. Особливості перебігу гострого апендициту в осіб похилого та старечого віку.
13. Особливості фармакотерапії виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки.
14. Клінічна картина невправимих і защемлених гриж. Їх ускладнення. Особливості операцій.
15. Техніка апендектомії. Особливості ретроградної методики.
16. Особливості клініки і перебігу гострого апендициту при атипичних локалізаціях червоподібного відростка.
17. Пенетруючі виразки шлунка і дванадцятипалої кишки. Внутрішні нориці.
18. Особливості клініки і перебігу гострого апендициту при атипичних локалізаціях червоподібного відростка.
19. Етіологія і патогенез виразкової хвороби шлунка і дванадцятипалої кишки. Методи дослідження гелікобактерної інфекції.
20. Виразкова хвороба, ускладнена стенозом виходу із шлунка: клінічна картина, методи лікування. Підготовка хворого до операцій на шлунку
21. Симптоми і діагностика стегнових гриж. Диференційна діагностика.
22. Виразкова хвороба, ускладнена кровотечею: клініка, діагностика, лікування.
23. Релaparотомія в ургентній хірургії.
24. Види і методи органозберігаючих операцій при лікуванні виразкової хвороби.
25. Симптоми і діагностика пахвинних гриж. Особливості анатомії та клінічних проявів прямих, косих та ковзних пахвинних гриж.
26. Пострезекційні і постаготомні синдроми: причини виникнення, клініка, лікування.
27. Спайкова хвороба. Особливості хірургічного втручання при кишкової непрохідності.
28. Клінічна анатомія черевної стінки. Топографія пахового і стегнового каналів. Операційні доступи до органів черевної порожнини
29. Діагностика та лікування ранніх та пізніх ускладнень після операцій на шлунку і дванадцятипалій кишці.
30. Техніка апендектомії. Ретроградна апендектомія. Ускладнення під час операції.
31. Клініка і диференційна діагностика різних видів механічної кишкової непрохідності: obturacійної, strangulacійної, invaginacійної та злукової.
32. Способи хірургічного лікування стегнових гриж. Ускладнення та їх профілактика.
33. Патоморфологічні і патофізіологічні зміни в організмі при кишкової непрохідності. Їх значення для передопераційної підготовки і післяопераційного.
34. Спайкова хвороба. Особливості хірургічного втручання при кишкової непрохідності
35. Способи хірургічного лікування стегнових гриж. Ускладнення та їх профілактика.
36. Способи хірургічного лікування пахвинних гриж та порівняльна їх оцінка.
37. Ускладнення гострого апендициту: апендикулярний інфільтрат, періапендикулярний абсцес.
38. Гастродуоденальні кровотечі невиразкової етіології. Диференційна діагностика.
39. Симптоми і діагностика післяопераційних гриж, їх профілактика та особливості операційного лікування.
40. Гострі ерозивно-виразкові ураження верхніх відділів травного тракту в хірургічній клініці.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ресурси мережі ІНТЕРНЕТ

2. Анкин Л.Н. Политравма (Организационные, тактические и методологические проблемы) / Л.Н. Анкин. – М: МЕДпресс-информ, 2004 – 176 с.
3. Атлас абдоминальной хирургии: Т. 1. Хирургия печени, желчных путей, поджелудочной железы и портальной системы / Э. Итала; пер. с англ. Ю.Б. Мартова. – М.: Мед. лит., 2006 – 508 с.
4. Атлас абдоминальной хирургии: Т. 1. Хирургия печени, желчных путей, поджелудочной железы и портальной системы / Э. Итала; пер. с англ. Ю.Б. Мартова. – М.: Мед. лит., 2009 – 472 с.
5. Атлас абдоминальной хирургии: Т. 3. Хирургия тонкой и толстой кишки, прямой кишки и анальной области / Э. Итала; пер. с англ. Ю.Б. Мартова. – М.: Мед. лит., 2008. – 448 с.
6. Большаков О.П. Оперативная хирургия и топографическая анатомия: Учебник / О.П. Большаков, Г.М. Семенов. – СПб: Питер, 2004 – 1184 с.
7. Видеоторакоскопия в диагностике и лечении гемоторакса при сочетанной травме груди / С.Ф. Багненко, А.Н. Тулупов, Г.М. Бесаев и др. – СПб., 2011. – 100 с.
8. Госпитальная хирургия: Руководство для врачей-интернов / Под ред. Л.Н. Бисенкова, В.М. Трофимова. – СПб.: Издательство «Лань», 2005. – 895 с.
9. Гострі шлунково-кишкові кровотечі / Б.О. Матвійчук, Я.А. Король, І.М. Тумак, Я.З. Патер, О.І. Кушнірук, М.Р. Бубняк // ЛНМУ ім. Данила Галицького. – Львів, «Тріада-плюс», 2018. – 246 с.
10. Диагностика и лечение заболеваний желчевыводящих путей: Учебное пособие / [И.В. Маев, А.А. Самсонов, Л.М. Салова, Ю.С. Шах и др.]. – М: ГОУ ВУНМЦ МЗ РФ, 2003. – 96 с.
11. Ендоскопія травного каналу. Норма, патологія, сучасні класифікації / [В. Й. Кімакович, В. І. Нікішаєв, І. М. Тумак та ін.]. – Львів : «Медицина Світу», 2008. – 208 с.
12. Ермолов А.С. Абдоминальная травма / А.С. Ермолов, М.Ш. Хубутія, М.М. Абакумов. – М.: Видар, 2012. – 495 с
13. Еталони практичних навичок зі спеціальності «Хірургія»: навч. посіб. / О. Є. Бобров [та ін.]; Нац. акад. післядиплом. освіти ім. П. Л. Шупика. – К. : Асканія, 2011. – 157 с.
14. Жебровский В.В. Хирургия грыж живота и эвентераций / В.В. Жебровский, Мохамед Том Эльбашир. – Симферополь: «Бизнес-Информ», 2002. – 440 с.
15. Клінічна хірургія / За ред. Л.Я. Ковальчука, В.Ф. Саєнка, Г.В. Книшова. – Тернопіль: «Укрмедкнига», 2000. – 504 с.
16. Кондратенко П.Г. Гастроинтестинальная эндоскопия / П.Г.Кондратенко, А.А. Стукало, Е.Е. Раденко. – Донецьк, 2007. – 374 с.
17. Лебедев, Н.В. Травма живота: учебное пособие / Н.В. Лебедев, А.Е. Климов, А.А. Бархударов. – Москва: БИНОМ, 2016. – 64 с
18. Лекції з хірургічних хвороб та атлас операцій / В.В. Скиба [та ін.] ; ред. В. В. Скиба; Київський медичний ін-т Української асоціації народної медицини. Кафедра хірургічних хвороб. – К. : [Б.в.], 2008. – 324 с.
19. Лікарські маніпуляції: Навч. посіб. / [О.О. Васильєв, С.А. Залевський, Н.В. Кабанова, та ін.]; за ред. П.Г. Кондратенко. – Донецьк: Нов. світ, 2001. – 229 с.
20. Михайлович В.В. Гострий апендицит та його ускладнення / Михайлович В.В., Матвійчук О. Б., Богуцький І. Я. – Львів : «Тріада Плюс», 2011. – 154 с.
21. Неттер Ф. Атлас анатомії людини / Неттер Ф.; під ред. Ю.Б. Чайковського / наук. пер з англ. А.А. Цегельського – Львів: Наутілус, 2004. – 592 с.
22. Николаев А.В. Топографическая анатомия и оперативная хирургия: учебник / А.В. Николаев. – М.: 2007. – 784 с.
23. Оперативная хирургия / Под ред. И. Литмана / Будапешт: И-во АН Венгрии, 1981. – 1176 с.
24. Патогенез и хирургическое лечение послеоперационных вентральных грыж / [В.И. Белоконев, Т.А. Федорина, З.В. Ковалева и др.]. – Самара, 2005. – 192 с.

25. Повреждения живота при сочетаной травме / [М.М. Абакумов, Н.В. Лебедев, В.И. Либберчук и др.]. – М.: Медицина, 2005. – 176 с.
26. Посібник з еталонів техніки лікарських маніпуляцій і практичних навичок із загальної хірургії / В. В. Скиба [та ін.] ; ред. В. В. Скиба ; Академія наук Вищої школи України, Київський медичний ун-т УАНМ. - К. : [Київ. мед. ун-т УАНМ], 2007. – 141 с.
27. Практична гастроентерологія: Сучасна тактика й алгоритми ведення хворих з основними гастроентерологічними захворюваннями і синдромами : посібник для лікарів / В.Г. Передерій, С.М. Ткач. – Вінниця : Нова Книга, 2012. – 736 с.
28. Радзіховський А.П. Невідкладна хірургія органів черевної порожнини: Посібник для лікарів-інтернів / А.П. Радзіховський, В.І. Бабаенко. – Київ: Фенікс, 2002. – 320 с.
29. Ранние послеоперационные осложнения у больных калькулезным холециститом и холедохолитиазом / Красильников Д.М., Фаррахов А.З., Хайруллин И.И., Маврин М.И. – Казань: Медицина, 2008. – 176 с
30. Руководство по технике медицинских манипуляций / Г. Чен и др.; перевод с англ. – Витебск: Белмедкніга, 1996. – 384 с.
31. Руководство по хирургии желчных путей / Под редакцией Э.И. Гальперина, П.С. Ветшева . – [2-е изд.]. – М.: Издательский дом-Видар М, 2009. – 568 с.
32. Симптоми і синдроми у хірургії : [навч. посіб. для студентів, лікарів-інтернів, курсантів вищ. мед. навч. закл.], Герич І.Д., Хіміч С.Д., Барвінська А.С. , Ващук В.В., Герич Г.І. К: Медицина, 2016. – 304 с.
33. Синенченко Г.И. Неотложная эндовидеохирургия острых заболеваний, ранений и травм живота / Г.И. Синенченко, Ю.Н. Сухопара, А.Е. Демко. – СПб., 2014. – 56 с.
34. Современные методы лечения брюшных гриж / [Грубник В.В., Лосев А.А., Баязитов Н.Р., Парфентьев Р.С.]. – Киев: Здоровье, 2001. – 280 с.
35. Тарасюк В.С., Матвійчук М.В., Паламар І.В., Поляруш В.В., Корольова Н.Д., Подолян В.М. Перша екстрена і тактична медична допомога на догоспітальному етапі: навч. посіб. 3-тє вид., перероб. та допов. К: Медицина, 2019. – 504 с.
36. Томащук І.П. Руководство по оперативной технике для начинающих хирургов : практическое пособие для студ. мед. вузов / И.П. Томащук, И.И. Томащук. – Киев, Издательство Европейского Университета, 2001. – 864 с.
37. Торакальна травма: учбовий посібник для лікарів хірургічного профілю / [А.В.Макаров, В.Г.Гетьман, В.І.Десятерик та ін.]. – Кривий Ріг: СП «Міра», 2005. – 234 с.
38. Торакальная хирургия / [Л.Н. Бисенков, Н.В. Бебия, С.В. Гришаков и др.] Под ред. Л.Н. Бисенкова. – Санкт-Петербург: «Гиппократ», 2004. – 1918 с.
39. Травма. В 3-х т. Т 1. / Дэвид В. Феличано, Кеннэт Л. Маттокс, Эрнест Е. Мур / пер. с англ.; под. ред. Л.А. Якимова, Н.Л. Матвеева – М.: Издательство Панфилова; БИНОМ. Лаборатория знаний, 2013. – с. 520.
40. Тулупов А.Н. Торакоабдоминальная травма / А.Н. Тулупов, Г.И. Синенченко. – СПб : Фолиант, 2016. – 311 с.
41. Факультетська хірургія / За ред. В.О. Шідловського, М.П. Захараша. – Тернопіль: Укрмедкніга, 2002. – 544 с.
42. Фирсова Л.Д., Машарова А.А., Бордин Д.С., Янова О.Б. Заболевания желудка и двенадцатиперстной кишки // М: Планида. – 2011. – 52 с.
43. Хирургические болезни и травмы в общей врачебной практике: учеб. пособие. / Суковатых Б.С., Сумин С.А., Горшунова Н.К. – М.: ГЭОТАР–Медиа, 2008. – 624 с.
44. Хирургические болезни: учебник / [М.И. Кузин, О.С. Шкроб, Н.М. Кузин и др.]; Под ред. М.И. Кузина. – [3-е изд.]. – М.: Медицина, 2002. – 784 с.
45. Хирургия / Захараш М. П. [и др.]; под ред. лауреата Гос. премии Украины в обл. науки и техники, чл.-кор. НАМН Украины, проф. М. П. Захараша ; Нац. мед. ун-т им. А. А. Богомольца. – Винниця : Нова Книга, 2014. – 686 с.
46. Хирургия абдоминальных повреждений / Тимербулатов В.М., Фаязов Р.Р., Хасанов А.Г., Тимербулатов М.В., Уразбахтин И.М. – М.:Медпресс-информ, 2005 – 256 с.
47. Хирургия: учеб. пособие для студентов высш. мед. учеб. заведений III и IV уровня аккредитации / под ред. д-ра мед. наук, проф. А. Б. Кутового; ГУ «Днепропетр. мед.

- акад. МЗО України», Каф. хірургії № 2. - Днепропетровск : Системные технологии / А. Б. Кутовой [и др.]. - 2015. - 226 с.
48. Хирургия: учебник : в 2 т. / С. А. Бойко [и др.]; под ред. П. Г. Кондратенко, В. И. Русина. – Изд. 3-е, перераб. и доп. – Киев : Заславский А. Ю. [изд.], 2017.
  49. Хірургічне лікування жовчнокам'яної хвороби, що ускладнена обтураційним холестазом, у хворих літнього віку / Р. С. Шевченко, С. І. Шевченко, Ю. П. Гніденко, М. А. Селезньов // Харківська хірургічна школа. – 2012. – № 3. – с. 136–140.
  50. Хірургічні інфекції: Монографія / А.Г.О. Салманов – К. : Кондор. – 2011. – 374 с.
  51. Хірургічні хвороби (підручник для лікаря за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина»). Фомін П.Д. К.: Здоров'я України 2015. – 496 с.
  52. Хірургічні хвороби: Підручник / [В.І. Бондарев, Р.В. Бондарев, О.О. Васильєв та ін.]; За ред. П.Г. Кондратенка. – Х.: Факт, 2006. – 816 с.
  53. Хірургія (базовий підручник) / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2011. – 784 с.
  54. Хірургія (Факультетська): Підручник / [М.П. Захараш, О.І. Пойда, М.Д. Кучер та ін.] – К.: Медицина, 2006. – 656 с.
  55. Хірургія / О.М. Кіт, А.О. Боб, В.С. Жуковський. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Тернопіль: ТДМУ: Укрмедкнига, 2019. – 619 с.
  56. Хірургія. У 3 томах / За ред. Я.С. Березницького, М.П. Захараша, В.Г. Мішалова. – Дніпропетровськ: РВА «Дніпро-VAL», 2007.
  57. Хірургія: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. I-II рівнів акредитації / О. Ю. Усенко, Г. В. Білоус, Г. Й. Путинцева. – К. : Медицина, 2010. – 400 с.
  58. Хірургія: підруч. для студ. вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / В. І. Бондарев [та ін.]; ред. П. Г. Кондратенко. – К. : Медицина, 2009. – 967 с.
  59. Хірургія: підруч. для студ. стоматол.ф-тів вищ. мед. навч. закл. IV рівня акредитації / Б. П. Лисенко [та ін.]; за ред. проф. Б. П. Лисенка [та ін.]. - К. : Медицина, 2010. - 712 с.
  60. Хірургія: підручник / В. І. Бондарев, Р. В. Бондарев, О. О. Васильєв [та ін.]; за ред. П. Г. Кондратенка. – К. : Медицина, 2009. – 967 с.
  61. Хірургія: підручник / за ред. Л.Я. Ковальчука. – Тернопіль. : «Укрмедкнига», 2010. – 1056 с.
  62. Экстренная медицинская помощь при травме / под редакцией Э. Мура, Л. Мэттокса, Д. Феличиано. – М.: Практика, 2010. – 744 с.
  63. Экстренная хирургия желчных путей: Руководство для врачей / [П.Г. Кондратенко, А.А. Васильев, А.Ф. Элин и др]; под ред. П.Г. Кондратенка – Донецк: ООО Лебедь, 2005. – 434 с.
  64. Acute Appendicitis: New Insights for the Healthcare Professional: 2011 Edition: ScholarlyPaper. 34 p.;
  65. Ballard R. Appendicitis: Prevalence, Risk Factors and Clinical Management. Nova, 2019, 190 p.;
  66. Barkun AN, Bardou M, Kuipers EJ et al. International consensus recommendations on the management of patients with nonvariceal upper gastrointestinal bleeding. Ann Intern Med 2010; 152: 101–113.
  67. Barrett C.L. Abdominal Injuries: Risk Factors, Management and Prognosis. - Nova Science Pub Inc; UK ed. edition., 2015. – 140 p.
  68. Burant C. F. Medical Management of Type 2 Diabetes / Edited by Charles F. Burant // American Diabetes Association, Alexandria, United States. – 2020. – P.184 ISBN13 9781580406314
  69. Color atlas of emergency trauma / D.P. Mandavia, E.J. Newton. – Cambridge: Demetrios Demetriades, 2003. – 329 p.
  70. Damage Control Management in the Polytrauma Patient / H.C. Pare, A.Peitzman, W. Schwab, P. Giannoudis. – NY.: Springer, 2017. – 338 p.
  71. Delany H, Jason R. Abdominal trauma: surgical and radiologic diagnosis. New York: Springer-Verlag; 2011. – 244 p

72. Emergency surgery / edited by A. Brooks [et al.] / Wiley-Blackwell, 2010. – 229 p.
73. General Surgery. Principles and International Practice / Bland K.I. [et al.] / Springer. – Second Edition, 2009. – 2070 p.
74. General surgery: selected lectures: for students of higher medical education establishments of the IV level of accreditation using English / V. Ye. Vansovych [a. o.] : ed. by prof. V. V. Mishchenko ; The Odessa State Med. Univ. - Odessa : The Odessa State Medical University, 2009. - 334 p.